

Centrul financiar-bancar al Capitalei

**Simpozion organizat în cadrul manifestărilor ocazionate de
cea de-a 125-a aniversare a Băncii Naționale**

***Discursul domnului Mugur Isărescu, Guvernatorul Băncii
Naționale a României***

Domnule Prim-Ministru,
Domnule Primar General,
Înalți reprezentanți ai Președinției și Guvernului,
Distinsă asistență,

Mă simt onorat să vă spun tuturor: bine ați venit la Banca Națională a României. Vom discuta despre Centrul financiar-bancar al Capitalei: trecut, prezent și viitor. Simpozionul de astăzi se încadrează în suita de manifestări dedicate celei de-a 125-a aniversări a Băncii Naționale a României.

Vă mulțumesc că ați răspuns invitației noastre.

Le mulțumesc, totodată, specialiștilor care s-au aplecat asupra acestei teme, pe care au investigat-o cu mijloacele specifice cercetării științifice: domnilor profesori Nicolae Noica, Peter Derer și Nicolae Lascu, istoricului de artă Cezara Mucenic, arhitectei Cristina Popescu. Un grup de arhitecți și constructori care și-au manifestat constant interesul pentru istoria centrului financiar-bancar al capitalei și care avansează idei prețioase pentru repunerea lui în valoare.

Îi mulțumesc, de asemenea, doamnei Lucia Hosu Longin, pentru interesantul film despre Palatul Băncii Naționale.

Doamnelor și Domnilor,

Un centru financiar-bancar este nu numai un fapt de civilizație, ci și o operă de educație. Din acest motiv, noi, la Banca Națională, de 15 ani suntem preocupați să avem un "city" veritabil, un centru financiar-bancar bucureștean, cu arhitectură și poziționare care să ofere acele efecte psihologice determinante pentru apropierea publicului de sistemul financiar-bancar. Un astfel de centru ar putea constitui o componentă importantă a ceea ce considerăm a fi cel mai de preț capital al băncilor, al tuturor instituțiilor financiare: încrederea publicului.

Desigur, un astfel de centru nu se naște dintr-o dată. Se naște numai în timp, în țări care au o istorie bogată. Și, mai ales, care au istorie bancară relevantă.

Lumea cunoaște astfel de tradiții. Marile metropole au pus în evidență, de-a lungul vremurilor moderne, zone ale băncilor, zone financiare. Începând cu acelea care au dobândit celebritate: New York, Londra, Tokyo.

Remarc, nu fără satisfacție, că și Bucureștii și-au conturat, treptat, o astfel de zonă: city-ul nostru. Fără acest city tradițional, la întemeierea și structurarea căruia Banca Națională a României a avut un rol de prim rang, astăzi n-am avea nici o bază pentru țelurile noastre de refacere a centrului financiar-bancar al Bucureștilor.

De îndată ce, în aprilie 1880, Parlamentul a votat legea de înființare a Băncii Naționale a României, a apărut nevoia unei clădiri reprezentative. Banca Națională funcționa, ca orice instituție nouă, în câteva camere. Consiliul General al B.N.R. a început demersurile în vederea dobândirii unui sediu adecvat importanței și specificului instituției. În acest scop, a fost achiziționat terenul numit "Hanul Șerban Vodă", proprietate a statului, din strada Lipscani.

De ce în strada Lipscani? Fiindcă aici se conturase deja un centru comercial-financiar. La sfârșit de secol XIX, cele mai circulante artere din centrul orașului erau Calea Mogoșoaiei, Lipscanii și străzile din imediata apropiere. Zona era ocupată, în epocă, de nenumărate hanuri, case de comerț, case de schimb, tipografii, redacții de ziare, hoteluri. La intersecția străzii Lipscani cu Calea Mogoșoaiei se afla, încă din 1874, palatul Societății de asigurare "Dacia" și în imediata apropiere, chiar pe Calea Mogoșoaiei, era situat primul sediu al Casei de Depuneri și Consemnațiuni, ridicat în 1874. Toate aceste firme erau posibili clienți ai Băncii Naționale.

S-ar fi găsit în Bucureștii aceluși timp un loc mai potrivit? Fără îndoială că nu. Comunicațiile, aflate abia în stadiul de embrion, erau greoaie. Iar securitatea transporturilor nu putea fi asigurată. Și cum cele mai frecvente operațiuni bancare erau legate de scontarea titlurilor, a cambiiilor, negustorii venind la bancă cu sacul plin de polițe și plecând cu sacul plin de bani, s-a impus și la noi, ca și în alte țări, mult mai devreme, concentrarea într-o zonă restrânsă a instituțiilor comerciale și financiare. Aici s-a înălțat Palatul Băncii Naționale, dând strălucire city-ului bucureștean. Sala de marmoră, care astăzi găzduiește Muzeul B.N.R., era amenajată pentru operațiuni în stil vechi : o masă mare, din lemn masiv, cu călimări, tocure, sugative, pentru completat titluri; și ghișee unde duceai polița, se aplica rata scontului și primei banii. Operațiunea principală, scontul comercial, impunea cunoașterea pieței, a oamenilor și a afacerilor. Acolo, în city, bonitatea clienților era ușor de verificat. De altfel, primele conturi curente de scont au avut un caracter individual.

La 1 iunie 1890, palatul B.N.R a fost finalizat în cea mai mare parte. Toate serviciile Băncii Naționale s-au mutat în noul sediu. Dacă, inițial, Banca Națională și-a plasat palatul într-o zonă cu multe instituții financiar-bancare, ulterior s-a produs și la noi un fenomen propriu țărilor cu piețe dezvoltate: în jurul băncilor centrale s-au format cetăți financiare puternice. De prin 1900, încă, în perimetrul Lipscanilor s-a produs un puternic proces de transformare. Au apărut Bursa și Camera de Comerț. S-au înființat numeroase societăți de asigurare și bănci care parcă se întreceau să-și construiască reședințele în apropierea băncii centrale. Sistemul bancar românesc s-a dezvoltat într-un ritm foarte rapid. Din datele statistice pe care le deținem rezultă că numărul băncilor a crescut de la 26, în 1900, la aproape 200 în preajma primului război mondial. Pe măsura dezvoltării generale a economiei naționale, numărul celor care vor apela la scontul B.N.R. va crește, iar băncile comerciale vor prelua sarcina de a examina, în primă instanță, starea participanților la scont, deoarece chiar ele scontau efectele acestora, după care le prezentau la rescont la B.N.R. Astfel că în jurul "Citadelei", cum era numită Banca Națională, apar și alte bănci mai mici dar foarte active, precum și societăți de asigurări. City-ul bucureștean, plasat în zona Magazinul La Fayette, Lipscani, Vulturul de Mare, a cunoscut o dezvoltare explozivă.

Extinderea activității Băncii Naționale a României a făcut necesară ridicarea unui nou edificiu, care să completeze spațiile din palatul vechi. Construirea noului palat, începută în anul 1938, a durat peste zece ani, ultimele finisaje interioare realizându-se după 1950.

Naționalizarea a dat însă semnalul declinului Lipscanilor. Au fost lichidate marile bănci comerciale din zonă și au dispărut comercianții particulari. Administrația locală a întors spatele trecutului orașului. City-ul bucureștean și-a făcut sul drapelul.

După '90, Banca Națională a încercat de mai multe ori să declanșeze operațiuni de refacere a acestei zone. În '93 a reușit chiar să înființeze, împreună cu Primăria Capitalei, o fundație menită să finanțeze refacerea centrului istoric. Din nefericire, singurele investiții au fost cele făcute de Banca Națională.

Am renovat, în Palatul vechi, somptuoasa și spațioasa sală de marmoră, în care a recăpătat viață Muzeul Băncii Naționale, ce fusese închis încă din primii ani ai socialismului.

După ce Ministerul Finanțelor a dobândit un alt sediu, am restaurat Palatul nou al Băncii Naționale, o construcție impunătoare nu numai prin monumentalitate, ci și prin frumusețea detaliilor arhitectonice. Lucrările de renovare au fost executate în condiții prea puțin favorabile, fiindcă multă vreme am fost nevoiți să adăpostim aici Bursa de Valori, Banca de Export-Import și Institutul bancar.

Am trecut, apoi, la recondiționarea unei bijuterii arhitectonice: Palatul Chrissoveloni, cu vestitele săli "Florentină" și "Bizantină". Lucrările au fost încheiate în 1999 și city-ul bancar a mai dobândit o podoabă.

Acum ne pregătim să încheiem un ciclu: recondiționarea Palatului vechi, ilustră creație a doi vestiți arhitecți francezi, Cassien Bernard și Albert Galleron, ce a marcat în modul cel mai edificator o realitate a epocii: intrarea Bucureștilor sub influența arhitecturală și urbanistică a Parisului. Lucrările de renovare vor dura 3 sau 4 ani.

Tot în acest perimetru, Banca Națională, cu sprijinul unor bănci comerciale, a investit în renovarea unui monument religios: Biserica Sfântul Nicolae Șelari. Un monument care, de câțiva ani, poartă și numele de "Biserica băncilor". A apărut în arhitectura Bucureștilor în anul 1700. De atunci a fost rezidită de mai multe ori. Făurită cu interesante elemente arhitectonice exterioare, biserica este în totalitate pictată de marele artist Gheorghe Tattărăscu. Catapeteasma respectă pe deplin iconografia ortodoxă, având însă o alcătuire, mai puțin întâlnită, în stil neogotic. Fără investițiile făcute aici de comunitatea bancară, zidirea și pictura acestei biserici, ce au suferit mari stricăciuni, mai ales de pe urma cutremurelor din ultimele decenii, nu ar mai fi prezentat siguranță.

Acum, la început de secol XXI, întrebarea esențială este legată de viitorul ... fostului city bucureștean. Suntem convinși că există o legătură directă cu schimbările ce sunt proiectate în centrul istoric. Schimbări pe

care Primăria municipală intenționează să le cuprindă într-un program amplu, care să redea Bucureștilor culoarea și farmecul "Micului Paris" de altă dată în tumultul unei metropole moderne. Totul, aici, merită să fie restructurat, începând de la arterele de circulație, parcuri și până la clădiri.

Este posibil ca băncile mari să revină în zonă ? N-ar fi în spiritul timpului. Astăzi, numai turnul BCR se înalță în apropierea Băncii Naționale. Turnul BRD-SG a fost ridicat în Piața Victoriei. Alpha Bank și HVB s-au mutat în zona Televiziune - Piața Charles de Gaule. Nicăieri în lume, astăzi, băncile mari nu mai stau lângă banca centrală.

Există însă șansa ca în jurul Băncii Naționale, în noul centru financiar-bancar, să vină firme de consultanță, de brokeraj, de investiții financiare. Tendință ce se face simțită pretutindeni și care, acum, se conturează și la noi. Aceste firme s-ar putea apropia de BNR în căutarea de reputație. Dar și pentru posibilitatea de a ajunge mai repede la seminariile noastre. Ar fi normal ca toate clădirile din zonă să fie ocupate de instituții financiare. Nici nu pot fi folosite la adevărata lor valoare de alte instituții. Ele sunt amenajate pentru afaceri cu publicul, au spații speciale de trezorerie și faptul cel mai rațional cu putință ar fi să-și redobândească destinația inițială.

Doamnelor și Domnilor,

România este o țară cu tradiție bancară. Am prezentat, pe scurt, istoria city-ului bucureștean. O listă mai lungă a momentelor de referință privind modul în care s-a dezvoltat centrul financiar-bancar din jurul Băncii Naționale o înfățișez într-o cuprinzătoare anexă. Trecutul este un stimulent viguros. Dar cu deosebire ne interesează ideile și sprijinul efectiv al autorităților pentru dezvoltarea acestui centru în viitorul apropiat. Sunt convins că simpozionul de astăzi, integrat manifestărilor dedicate celei de-a 125-a aniversări a Băncii Naționale, va veni cu multe noutăți în acest sens.

Vă mulțumesc.

Mugur Isărescu

Guvernatorul Băncii Naționale a României

București, 6 aprilie 2005